

SZERDA

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben kézhez hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre... 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre... 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok visszafizetése és hirdetések a saadására nem vállalkozik. Kiadóhivatalhoz intézendők.

Németország elfogadta Spanyolország összes feltételeit.

Budapest, augusztus 27. (Saját tudósítónktól.) Madridból jelentik: A San Sebastianban összehívott minisztertanács után hosszabb jegyzéket adtak ki, amelyben, utalással arra, hogy a tengeralattjáró háboru a spanyol kereskedelmi tengerészetnek már husz százalékát semmisítette meg, a kormány kijelenti, hogy hatáskörhöz fordul és közli, hogy újabb hajómegtorpedózás a spanyol kormányt arra kényszeríti, hogy az elsülyesztett tonnamennyiséget a spanyol kikötőkben horgonyzó német hajókból egészíti ki. Ez nem jelenti a hajók végleges lefoglalását, hanem csak a kérdés ideiglenes megoldását. Ez a határozat semmit nem változtat a kormány azon szándékán, hogy a legszigorubb semlegességet tartja fenn.

Bécs, augusztus 27. A Times jelenti San Sebastianból, hogy anémet kormány a spanyol kormány jegyzékének összes feltételeit elfogadta s így a spanyol kikötőkben horgonyzó német hajók a spanyol kereskedelmi flottát a tengeralattjáró háboru folytán ért veszteségek kárpótlására Spanyolországnak engedtetnek át.

Dató miniszterelnök közölte, hogy a kormány az összes német hajókat rekvirálni fogja avégből, hogy a lefoglalt hajókat az állam szolgálatába állíthassa. Ezenkívül a kormány újból szabályozni fogja a külfölddel való forgalmat, különösen az olajkivitelt.

Az ujközéposztály

Budapest, augusztus 27.

Zsufolt vonat, ajtókból kilógó emberfürtök, a kupék teteje szabadságos bakáktól ékes, szóval a magyar állam közlekedésének egy olyan gyönyörűsége képe, aminőt mindennap végig élvezhet a boldogtalan világjáró. Egyik falusi állomáson újabb roham! Négy elegáns vadász oldalbordákon, tyukszemeken és koponyákon keresztül törtet egyik kocsiba és talán elegáns vadásztáskájuknak vagy talán az azon buslakodó egy darab fogolynak köszönhető, hogy a közönség kevés tisztelettel ugyan, de mégis utat enged a négy urnak, akik a szentistvánnapi parádékat s ezzel a vidékiek közkedvelt örömeit megvetve, az ünnepnapokat falusi birtokukon töltötték, áldozván a harcias istennőnek: Diánának. A négy ur előkelő hanyagsággal gyujt cigarettára, majd sorba veszi a vidék földesurait, egyik a bárót szólta le, amiért kopott és foltos ruhában jár, a másik a levitézlett gentryt és annak passzióit vette kritikai bonckés alá. Nem volt modorukban az a mérhetetlen gög, ami a hadimilliomost oly messziről ismertessé teszi, beszédjük után még gentryt majmoló birtokosoknak sem látszottak.

Bizonyára magasabb állásu hivatalnokok lesznek, akik a poros akták közül menekültek a természet szabad ölére.

Hát jól teszik. A szegény hivatalnok egész esztendőben görnyed, kinlódik, legalább egyszer meneküljön városból ki a falura, ez megéri a vasuti költséget, a töltényt, na meg a drága vadászdressz is megkívánja, hogy a molyok elől szellőztetéssel védelmezzék.

Folyt azután a szó a vadászvilátásokról. Majd közérdekű problémákra, közgazdasági kérdésekre tértek át, különösen arra, hogy mily értékelkedést mutat a cérna, a szövet és a munkabér.

Ennek kapcsán azután kiderült, hogy a négy deli vadász, mindannyian ifjuak és virulók, amikor levetik a vadászruhát és leteszik a puskát, a szabászat tudományának gyakorlati művelői és ezért vannak ilyen pompásan tájékozva a cérna, a szövet és egyéb szabókellékek árhullámzásáról. Ezért tudják olyan pontosan, hogy amíg a szövet csak hatszorosára drágult, a munkabér a békeárakkal szemben tizszeresre, viszont a cérna százalékban ki sem fejezhető magasságra emelkedett.

Ezt a képet egy másik vasuti utazás is kiegészíti, amikor egyik nagy gyár szűcssegédje, akit automobil hozott az állomásra, az elsőosztályu szakasz utasainak magyarázta, hogy egy sapkához mily nagyságu és egy bekecshez mennyi báránybőr szükséges.

Ezeket az apró jelereteket mozaikká összerakva, sajátos megállapításokhoz kell

jutnunk. A háboru teljesen felfordította békeidő társadalmi strukturáját.

A régi magyar társadalmi élet összeroppanását az első osztályban utazó szűcssegé és a vadászgató szabólegény legjobb illusztrálja. Hát hiszen ehhez más oldalról is sok szó férne. Bizonyos komikumot nem lehet elvitatni attól s kritikától, amely megszólja a letört gentryt és magát a városligeti mutatványos bódéból és a ringlispirol egyenesen odajátsza, ahol a letört gentry végezte. Épen olyan komikus ez, mint a szűcssegéd, aki a harmadosztályból átmenet nélkül avansziroz automobilon száguldó elsőosztályu utassá. Előre sejtjük ugyan, hogy ezért a véleményünkért demokrata barátaink bennünket alaposan le fognak szólni, mondván, hogy a pénzéért azt teszi mindenki, ami neki tetszik.

Hát hiszen ebben igazuk is van, de szerény véleményünk szerint épen ez az uri passzió bizonyítja azt, hogy a jövedelmében meggyarapodott munkás is külön környezetbe vágyódik, mint eddigi pajtásai és a vadászgató szabólegény lenézi a ringlispilező elvtársait.

Az ember alaptermészete mindenütt és minden körülmények között ugyanaz, csak másképen nyilvánul.

Persze a jómód eme külső jeleinek figyeltatása helyett lehetne más, kulturálisabb célokat is szolgálnia a munkásságnak meggyarapodott jövedelméből. Az önképzés, a testápolás, a lakáscsinosítás stb. mind elsőbrendű dolog volna. Ezt azonban hagyjuk reájuk.

A mi gondunk ennél sokkal nagyobb. Nemcsak a történelmi, de a tanult magyar középosztály, a honoráciorok teljes letörését látjuk az első osztályon utazó segédmunkásokban s ezzel szemben a cipőföldöző tábla bíróban. Alig hisszük, hogy a hábrnu által 10-15 ezer, sőt 30-40 ezer koronára felszólított munkabérek a békeben fenntartani lehetne. Ha egyszer visszatérnek a frontról

az ipari munkaerők, bizonyára ismét lényeges eltolódás lesz a munkabérekben és pedig nem a munkásság javára.

De kétségtelen az, hogy a szellemi munkának az a középszerű díjazottsága, a melylyel a háboru előtt dicsekedhetett a latin elem, a háboru után jó pár évig a reánk nehezede drágaságot ellensúlyozni képes nem lesz. El lehetünk tehát készülvé arra, hogy amint a béke helyreáll, az állami hivatalok tehetségesebb, üzletvitelre alkalmasabb tisztviselői különféle vállalatokhoz mennek át, ahol a mindennapi kenyéren kívül bizonyos jóléte. élhetnek és szerény vagyont is gyűjthetnek. El lehetünk készülvé arra is, hogy a technikai készség és a fizikai kezűgyesség sokkal magasabb becsület és forgalmi értékkel bír majd a nagyközönség előtt, mint a legfényesebb szellemi tudás.

Ezentul nemcsak a tanítók lesznek a közfelfogásban az éhség és nyomorúság jelképei, hanem a köziudat az összes tisztviselőket ebbe a kategóriába sorozza. A cipőfoltoló táblabíró és a vadászgató szabósegéd két határköve annak a nagy földindulásnak, amely a háboru előtti Magyarországot összedöntötte.

Egy nagy és hatalmas társadalmi osztály, a hivatalnokosztály préeselődött össze a háborus konjunkturák nyomása alatt.

Nap nap mellett olvasunk hiradást arról, hogy itt és ott új vállalatok igazgatóságába tisztviselőket választanak be. Tudjuk azt, hogy a magyar tisztviselői kar megbízhatósága minden kétségen felül áll. Ezeknek sem vagyon, sem más hasonló erő nem imponál, osztályöntudattal, büszkeséggel, talán kevéssé praktikusán, de mindig becsületesen kezelték a maguk teendőit.

A vér nem válik vízzé, mondja a közmondás. Távol áll tőlünk is az a gondolat, hogy a nagyvállalatok igazgatóságaiban résztvevő tisztviselőkről csak fel is tegyük, miszerint vállalatainknak érdekeit képviselnék hivatalos ténykedésük közepette. De ne felejtjük, hogy azok az új elemek, akik majd a régiek helyébe kerülnek, már olyan korban kezdik meg a hivatali iskolát, amikor a tisztviselői öntudat régen a porba omlott, amikor a vagyon és jövedelem, szóval az üzleti szellem a társadalmi felfogás szerint is előbbrevaló lesz, mint a rongyos és éhező tisztviselői kar osztályönérzete.

Ezek az új tisztviselők vagy a háboru folytán dúsagdagdaggá vált családok sarjadékaik lesznek, akik ezen a réven akarnak szilárdabb társadalmi pozícióhoz jutni és akik megengedhetik maguknak azt a luxust, hogy hiányzó fizetésüket magánjövedelmükből pótolják, vagy olyan szegény legények, akik kellő összeköttetéssel nem bírnak, hogy a sokkal dúsabban honoráló bankoknál és ipari vállalatoknál karriért csinálhassanak. Ez lesz aztán az igazi demokratikus fejlődés. Oda jutunk, ahol Amerika van, ahol t. i. az államok kormányzói, a főbb hivatalnokok különböző nagyvállalatok alkalmazottai, mert azoknak pénzén és segítségével válaztják meg őket.

Amerikában a gyárigazgató nagyobb ur, mint a kormányzó, bár utóbbi az egyes államok törvényei szerint élet és halál felett dönt. Hogy ezt a viszonyt Amerikában mennyire kihasználják a trösztök és kartellek üzleti érdekeik védelmére, azt nemcsak onnan visszatért honfitársaink, de a nagy háboru is bizonyítja. A trösztök kedvéért ugrott a demokrata köztársaság a harcoló felek közé és ontja most polgárainak vérét.

Aggódva nézzük mi is a háboru kihatását középosztályunk sorsára. Nem irigyeljük a munkástól azt a szédítő béremelkedést, amellyel a háborus konjunktura nyomása ellen védekeznek, nem irigyeljük tőle még a komikus történet sem, társadalmi pozíciójának elismertetése iránt. De félünk attól, hogy

ez a felfordult világ legelső társadalmi osztálylyá teszi a tanult tisztviselőt, különösen az elméleti tudományokra képezetteket. Félünk attól, hogy az az új középosztály, amely az összetört régi hivatalnokosztály helyébe lép, az anyagiak befolyásával szemben ke-

vésbbé lesz ellenálló, mint volt a régi. Pedig akkor igazán jaj ennek az országnak, ha ellenségeink azt mondhatják róla, amit Rómáról: „Nyomorult város, magadat is eladnád, ha vevőd akadna.”

Biharvármegye maga fedezi lisztszükségletét.

Az alispán a főszoigabirákhoz.

Fráter Barnabás, Biharvármegye alispánja tegnap körlevélben értesítette a vármegye valamennyi főszoigabiróját, hogy a közlemezési miniszterrel megegyezett. *E szerint a megye ellátatlan lakosságának évi szükségletét a vármegye területén levő gabonafőlöslég igénybevételevel az alispán biztosítja, még pedig azzal a világos és határozott kikötéssel, hogy akár sikerül a teljes szükséges mennyiséget biztosítani, akár sem, az Országos Közlemezési Hivatal a vármegyének sem búzát, sem lisztet nem fog kiutalni.*

A számítások és információk azonban úgy szólnak, hogy a gabonafőlöslég fedezi a szükségletet, s csak a hatóságon mulik, hogy ezt a főlösléget át is vehessék. Az alispánnak az a nézete, nem szabad engedni, hogy a termelő községek bőséges élemezés, vagy pláne drága árban való eladás céljából az ellátatlan lakosság rovására a főlösléget megtartsa.

Tekintettel arra, hogy addig, míg az egész szükséglet teljes fedezetet nem nyer, az alispán nincs abban a helyzetben, hogy egyes községek vagy járások ellátatlanjai számára a teljes kvóta szerint engedje a szükségletet gabonában fedezni, mert előállhatna az eset, hogy a vármegye egyes részeiben a lakosság teljesen el lenne látva, míg másik részében ellátatlan maradna, tehát mindaddig, míg meg nem győződik, hogy a hatóság erélyes fellépésével, ügybuzgalmával lehetővé teszi, s megvalósítja azt a törvényes állapotot, hogy a termelő terményfőlöslégét beszoigáltatva, a szükséglet fedezve legyen, csak a vármegye lehet vevő, nem pedig a község, ha tehát a községeknek volna eddig gabonájok, afelett minden esetre az alispán disponál, de további intézkedéséig abból senkinek kimérni nem szabad. Különbben is ez csak október elsőjéig lesz megengedve, hogy a község által vásárolt gabonából az első kiosztást eszközöljék.

Tájékozásul közli az alispán, hogy a főlöslég nagyjából való megállapítása a következő számítás alapján történt: ősszel bevett terület egyharmadát, a közép és nagybirtoknak kétharmadát kisbirtoknak veszi. A nagy és középbirtok házi és gazdasági szükséglete holdankint 2 q, a kigazdái 3 q. — Ennélfogva ez alapon, négy járást kivéve, a főlösléget az alispán megállapította.

Ez a főlöslég az, melynek teljes egészében való átvétele szükséges ahhoz, hogy a vármegye ellátása jövő aratásig biztosítva legyen. Addig is, míg véglegesen meghatározza az alispán, mely községeknek mennyi

gabonát engedélyez, saját ellátatlanjai számára elraktározni, kijelenti, hogy első sorban azt fogja figyelembe venni, hogy a bevásárlás a kigazdák feleslegéből történt e, mert a nagyobb gabonafőlösléget minden esetre az alispán fogja átvétni és elszállítani, a helyi hatóság és a főszoigabiró pedig mindent kövessenek el, hogy a kis tételek ne kallódjanak el, hanem a község ellátatlanjai számára átvétnessenek. Az ezekből begyűlt készletet fogja az alispán a községekben meghagyni, de ezt is csak az esetben, ha az ellátatlanok szükséglete teljesen fedezve lesz.

Egyöntetű eljárás megbeszélésére pénteken, augusztus 30-án délelőtt 11 órakor értekezletet tart az alispán, melyen minden főszoigabirónak meg kell jelenni s az összes adatokat rendelkezésre kell bocsájtani, úgy, hogy ebből pontosan megállapíthassa az alispán egyrésztől mennyit biztosított és szedett be járása területén minden főszoigabiró az ellátatlanok részére, másrésztől viszont azt, hogy mennyi állhat még rendelkezésre.

Négy járást kivéve, ahol feleslegre számitani nem lehet, a megye többi járásában 4, 4 és fél, 5 métermázsás átlagot állapított meg az alispán. A feleslegét mindenütt összeszedik s ebből kell kiteni az ellátatlanok fejkvótájának. Lehet, hogy ilymódon a megyei fejkvóta az országos fejkvótánál kisebb lesz. A községek előre vásárolhatnak gabonát, de csak 2 hónapra előre kaphatják meg a szükséges mennyiséget, nehogy elfogyaszák az egészséget. Ahol nincs gabona, ott közellátás révén kap mindenki lisztet. 3000 vagon gabonafelesleggel s 800 vagon tengerivel az ellátásnak meg kell történni. A lakosság száma Biharban 525000 s ha 285000 mm. marad vetőmagnak, a fenti mennyiségből 400 község könnyen kijöhet.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévviz fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!

Téli szeziónban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

Valonát az olaszok kiüritik.

Budapest, augusztus 27. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Valona polgári kiüritését az olaszok megkezdték.

Repülőtámadás Konstantinápoly ellen.

Budapest, augusztus 27. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból jelentik: E hó 26-ára virradó éjjel angol repülők ismét támadást kíséreltek meg Konstantinápoly ellen, de elhárító tüzelésünk utjokat állotta úgy hogy kénytelenek voltak visszafordulni. Egyik külvárosra néhány bombát sikerült ledobniok, sem emberéletben, sem anyagiakban nem történt kár.

Tengeralattjáróink Anglia nyugati partjai előtt.

Budapest, augusztus 27. (Saját tudósítónktól.) Berlínből a Wolff-ügynökség jelenti: Tengeralattjáróink Anglia nyugati partjai előtt 5 hajót sülyesztettek el összesen 22.000 regiszter tonna tartalommal.

Az angol király döntő győzelmet vár.

Budapest, aug. 27. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik; A Corriere londoni tudósítója kihallgatáson jelent meg az angol király előtt, aki kijelentette, hogy Foch tábornokkal és az antant hadvezérekkel folytatott megbeszéléseken bizonyosságot szerzett afelől, hogy az antant jogosan számíthat a döntő győzelemre.

Üresek a francia kaszárnyák.

Budapest, aug. 27. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A Tages Anzeitung jelenti Párisból, hogy a főváros helyőrségét is a frontra vitték, a kaszárnyák kiürültek, mert a kiképzés alatt álló csapatokat is besz állásolták, hogy a végső esetben azonnal felhasználhatók legyenek. Az angolok a franciákkal együtt minden áron döntést akarnak elérni.

Szerb-montenegró és belga miniszterelnökök tanácskozása.

Budapest, augusztus 27. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A Corriere jelenti Londonból, hogy a szerb, montenegró és belga miniszterelnököket szeptember 16-ára Londonba egybehívták, hogy államaik békefeltételeit véglegesen megállapítsák.

Szeptemberben megindul a németek és finnek együttes offenzívája.

Budapest, augusztus 27. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Reuter-ügynökség jelentése szerint a Murman vidéken szeptemberben megkezdődik a németek és finnek közös offenzívája a cseh és antant segédcsatók ellen.

Amerika nem köt külön békét.

Budapest, augusztus 27. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Züricher National Zeitung hágai jelentése szerint Wilson kijelentette, hogy semmi körülmények között sem fog a négyes szövetség egyik államával sem külön béketárgyalást kezdeni.

A magyar, bolgár és belga szocialisták megegyeztek a nemzetközi konferencia ügyében.

Budapest, augusztus 27. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A Huysmans által tervezett nemzetközi konferencia ügyében Vendervelde, a belga szocialisták vezére levelet irt Hendersonhoz.

— Onnel és Huysmanssal egyetértően nekünk is az a véleményünk, — írja Vendervelde — hogy a bolgár és a magyar szocialisták válasza ránk nézve elfogadható alap. Ugyancsak nagy fontosságot tulajdonítunk az osztrák szocialisták nyilatkozatának is, valamint rokonszenvezünk a független német szocialisták bátor törekvéseivel. Ezekkel a szocialistákkal szívesen találkozunk egy nemzetközi konferencián. A nehézségek másutt vannak: a német többségi szocialisták nyilatkozatai nem felelnek meg a londoni szocialista entente-konferencia feltételeinek, különösen Elzász-Lotharingia, Lengyelország és a népek ama joga szempontjából, hogy sorsukról maguk rendelkezzenek.

A német hadsereg további visszahúzódása.

Berlin, aug. 27. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagytábornokszék jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. és Böehn vezérezredes hadcsoportja.

Egész napon át tartó harcok Arras és a Somme között az ellenség a Scarpe mindkét oldalán támadott, Scarpetől délre csapataink parancsra mondchi magaslatokra vonultak vissza. Elkéseredett harc után az ellenség Mondchi—Knemape on át előrenyomult.

Bapaume mindkét oldalán az ellenség nagyszámu páncélos kocsival támadott. — A harc gyújtó pontja a bapaumei magaslat volt.

Több roham után az ellenség megvetette a lábát a magaslatokon. Lengmaitre a kezünkön maradt, Rapaumetól délnyugatra az ellenség befészkelte magát Tilloyba és Martinpuickba. Stielhof hadnagy motoros ágyúival 4 páncélkocsit lött össze. Martinpuichtól délre az ellenség Beraudinen át benyomult vonalainkba. Vonalaink jelenleg a Glairétól és Longueraltól nyugatra Pricourt irányában húzódik.

Ludendorff, első lőszállásmester.

Előrehaladásunk

Albániában.

Budapest, aug. 27. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

Az olasz harctéren több helyütt tüzérségi tűz és járőrharcok. Bozen ismét célja volt ellenséges, de kárt nem okozó repülő-támadásnak.

Az albán harctéren győzelmes csapataink a visszavetett ellenség üldözése közben Fieritől és Szerattól délre tért nyertek. A Tomarisza (a felső Develi mellékfolyója) völgyének mindkét oldalán, ahol francia osztagok makacs ellenállást fejtettek ki, az ellenséges állásokat rohammal elfoglaltuk és az ellenséget hátrálásra kényszerítettük.

A vezérkar főnöke.

Az angolok előretolták vonalaikat.

Budapest, aug. 27. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Az angol vezérkar augusztus 26-án este ezt a hivatalos jelentést adta ki:

Csapataink hajnali három órakor a Scarpe szakaszán támadást kezdtek és kielégítően haladnak előre. A déli harci fronton vonalainkat a Somme mindkét oldalán kissé előretoltuk és a vasárnapi előhaladást folytatva, Meriecourt irányában előrejutottunk.

Az ellenség vasárnap este Bapaumetól délre és északra erős ellentámadásokat kezdett.

A késő este ugyanezen vidéken intézett német támadás szintén sikertelen volt. Fevreul kezünkön maradt. Moritól és Proizilles-től délnyugatra megjavítottuk állásainkat. A harci fronton most nagy eső esik.

Bab, borsó, lencse zár alá vétele.

Az 1918. évi termésű, akár étkezési, akár takarmányozási célra szolgáló mindenemű babot, borsót, lencsét, lóbabot és takarmányborsót (őszi és tavaszi, borsót, vad-borsót stb.) csak a miniszterium rendelkezési értelmében és az általa megállapított feltételek mellett szabad árusítani vagy egyébként forgalomba hozni és felhasználni.

A termelő zár alá vett termésének azt a részét, amelyet az alábbi bekezdések értelmében saját házi és gazdasági szükségleteinek fedezésére magának megtarthat, erre a célra szabadon felhasználhatja.

A saját házi és gazdasági szükséglet megállapításánál csak az 1918. évi augusztus 15. napjáig terjedhető időt lehet számításba venni. Azt, hogy a babból, borsóból, lencséből és lóbabból házi szükséglet címén a termelőnél természetben ellátást élvező személyek után fejenként mennyit vehet számításba, mennyit használhat fel, a viszonyokhoz képest a törvényhatóság első tisztviselője állapítja meg. Ennek alapján Nagyvárad város területére a babból, borsóból, lencséből és lóbabból házi szükséglet címén visszatartható mennyiséget a felsorolt terményekből külön-külön havonként és fejenként 1 kg. ban állapítom meg.

A termelő zár alá vett termésének a saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó s a jelen rendelet értelmében vásárlásra jogosultnak még el nem adott részét köteles borsóból, takarmányborsóból és lencséből 1918. évi szeptember hó 30. ig, babból és lóbabból 1918. évi október hó 31. ig akár írásban vagy szóban, akár a 2201—1918. M. E. számú rendelet értelmében alakított terményátvevő bizottságok útján, vagy közvetlenül a Haditermény Részvénytársaságnak (Budapest, V., Nádor-utca 9. szám) vagy pedig a társaság bizományosának megvételeire felajánlani.

Az átvevő bizottság a felajánlott mennyiséget köteles haladéktalanul a Haditermény Részvénytársasággal közölni.

A termelő zár alá vett termésének a saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó részével egyébként nem rendelkezhetik, azt fel nem használhatja, fel nem örölheti, fel nem etetheti, fel nem dolgozhatja.

A termelő a jelen rendelet hatálya alá eső terményeket más részére, mint a Haditermény Részvénytársaság részére, csak az 1918. évi szeptember hó 30. napjáig és pedig kizárólag az illető község (város) területén közvetlen fogyasztás céljára vagy oly kereskedő (szövetkezet) és árusító részére árusítja, aki az ily terményeknek megvásárlására a Haditermény Részvénytársaságtól megbízást kapott.

A közérdekből vagy kiviteli célokra egyébként szükséges bab, borsó, lencse, lóbab, és takarmányborsó mennyiségek beszerzéséről a Haditermény Részvénytársaság gondoskodik, s a termények kivitele csak a Haditermény Részvénytársaság útján történhetik.

A jelen rendelet alapján eladott terményekért amennyiben jelen rendelet másként nem intézkedik, nem köthető ki magasabb vételár, annál amely az érvényben álló hatóságilag megállapított legmagasabb árnak megfelel.

Ezzel ellenkező megállapodás ártóbblet tekintetében hatálytalan.

A jelen rendelet ellenére kötött ügylet teljesítését a vevő nem követelheti és az ügyletből a netalán adott előleg visszafizetésén felül egyéb jogot nem érvényesíthet.

Kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

1) az a termelő, aki az 1918. évi termésből babot, borsót, lencsét lóbabot, vagy takarmányborsót olyan személy részére idegenit el, akiről tudja, hogy a jelen rendelet szerint nem jogosult vásárlásra, vagy hogy ogosultságát tullepi, valamint az a termelő, aki a terményt a Haditermény Részvénytársaságnak vagy e társaság bizományosának megvétele fel nem ajánlja, vagy azokkal egyébként a jelen rendelet ellenére rendelkezik.

2) aki az 1918. évi termésű lóbabért takarmányborsóért (őszi és tavaszi borsóért, vad-borsóért) a jelen rendelettel megállapított legmagasabb árnál magasabb árt követel, elfogad ígér vagy ad.

Lukács Odön,
polgármester-helyettes.

A kormány huszonegy új törvényjavaslata.

Wekerle miniszterelnök, ősszel fogja az új párt megalakulásakor ígért reformokat törvényjavaslatok keretében a képviselőház elé terjeszteni.

A kormányprogram megvalósítását célzó javaslatok közül eddig a *katholikus autonómia*ról, az 1848. évi XX-ik törvénycikk végrehajtásáról és a vidéki rendőrség államosításáról szóló törvényjavaslatok vannak — elintézetlenül — a Ház előtt s most, huszonegy újabb törvényjavaslat készül az egyes miniszteriumokban.

A miniszterelnök belügyminiszter három, a választójogi törvénnyel kapcsolatos törvényjavaslatot készít elő és pedig:

a választókerületek beosztásáról,
a képviselőválasztások feletti (kuriai) biráskodásról,
az összeférhetlenségi törvény revíziójáról.

Ezenkívül a miniszterelnök mint belügyminiszter öt törvényjavaslaton dolgozik, a melyek közül

a közegészségügy reformjáról szóló tervezet már készen van,
a közigazgatás államosításáról,
a vármegyék területének új beosztásáról,
a tisztviselők szolgálati pragmatikájáról,
a községi törvény módosításáról szóló törvényjavaslatok tervezetei pedig most készülnek.

Gróf Serényi Béla földmivélsügyi miniszter öt törvényjavaslaton dolgozik.

Az új földbirtokpolitika alapelveit megállapító törvényjavaslat tervezete most készül.

A földmivélsügyi miniszteriumban törvényjavaslat készül ezenkívül:

a mezőgazdasági kamarák létesítéséről és
az állategészségügyi reformról.

Bárá Szterényi József kereskedelemügyi miniszter hat szociális javaslatot készít elő és pedig:

az iparbiróságról,
a munkáskamarák és munkásválasztmányok létesítéséről,

a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyának rendezéséről.

a munkások és alkalmazottak nyugdíjáról (ez tulajdonképpen egy novella lesz a munkásbiztosítási törvény jogkörének kiterjesztéséről),

a nők és gyermekek munkájának szabályozásáról és védelméről,

a műszaki (mérnöki) kamarák létesítéséről.

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter is terjeszt ősszel javaslatot a Ház elé:

az iskolaügy reformjáról.

Popovics Sándor pénzügyminiszternek is készül a törvényjavaslata

az 1918—19 iki költségvetési év költség-előirányzatáról.

Ezen a 21 törvényjavaslaton kívül — hír szerint — készül még egy törvényjavaslat, a mely a 48 as alkotmánypárt megalakulásánál döntő szerepet játszó *katonai kérdés* mielőbbi rendezését kívánja biztosítani.

Külpolitikai hírek.

Bécsből jelentik:

A *delegációk egybehívását* a közös miniszteriumok csak örömmel üdvözölnék, a kérdés azonban a belpolitikai helyzet alakulásával függ össze és a magyar és osztrák kormányoknak az összehívás tekintetében meg kell egyeznie. Az állítólag külsőben álló delegációs ülészak időpontját hivatalos helyen még nem tudják. — Ugy látszik, eddig csupán egyes pártok kombinálásairól van szó, a melyeket ezek a nyilvánosságnak szántak anélkül, hogy eddig bárminő kézzelfogható lappal bírnának.

A *lengyel kérdés* pillanatnyilag nyugszik. Legközelebbi stádiuma a három érdekelt fél közt folytatandó közös tanácskozás lesz. A megbeszélések valószínűleg Bécsben fognak történni a vezető német birodalmi politikusok jelenlétében. — Időpontjuk még nincs megállapítva, mindenesetre azonban belátható időn belül végbe fognak menni.

Robert Cecilnek, az angol kormány tagjának legutóbbi beszéde lassu haladást mutat a békekérdés tekintetében, jóllehet még mindig vannak benne elfogadhatatlan fordulatok.

A *német spanyol viszony* alakulása elé irányadó helyen a legmélyesegesebb nyugalommal tekintenek. Meg vagyunk győződve arról, hogy a spanyol közvélemény tulnyomó részének hangulata után itélve, a spanyol semlegesség további fennmaradása az átmeneti zavarok ellenére is biztosítottnak tekinthető.

* *A leánygimnázium helyiségei.* A leánygimnázium céljaira szolgáló Tisza Kálmán téri iskolából a katonai kórház kiköltözött s most az épületet és a termeket teljesen át kell renoválni, hogy az iskola céljaira megfelelő legyen. A renoválás költségvetését Kószeghy József v. főmérnök elkészítette s Temesvárott a katonai parancsnokságnak bemutatta. A parancsnokság a költségvetést elfogadta. Azonban azt még a hadügyminiszternek is jóvá kell hagyni, ez pedig hosszabb időt igényel. Nagyvárad város tanácsa — tekintettel, hogy a helyiség az iskola céljaira mielőbb szükséges, — a renoválási munkálatok azonnal való megkezdését határozta el.

* *Élelmiszerek szállítása.* A m. kir. közlelmészési miniszter ur 315.254—1918. sz. rendelete folytán tudomására hozom a város közönségének, hogy élelmiszereknek felföldön kézipodgyászban történő szállítása hoz engedély nem szükséges. Nagyvárad, 1918. augusztus 22. Lukács Odön, polgármester-helyettes.

Az osztrák gyermekek élelmezése.

Levél a szerkesztőhöz.

A tegnapi postával a következő levelet vittük:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Nem tartozom a gazdag emberek közé, de azért minden mellékgondolat nélkül, készséggel jelentkeztem, hogy az osztrák gyermekek nyaralattási akciójából én is kivégyem a részemet. Két gyermek van nálam, akiket igyekszem rendes polgári élelemmel s minden szükségességekkel ellátni. Nem panaszsképen mondom, sőt örömmel, hogy meg is látszik rajtuk.

A baj azonban megvan, anélkül, hogy tudnám, ki az oka.

Ugyanis idestova ott leszek, hogy sem nekem, sem az osztrák gyermekeknek nem lesz mit enni.

Nem sajnálom a pénzt, de hiába van pénz, nincs kenyér, nincs liszt, nincs cukor. Az az adag, amelyet családom részére a városi közlelmezési hivataltól kapok, nem elég arra, hogy a kettővel megnövekedett család naponta kétszer jóllakjon, más helyről pedig pénzért sem kapok élelmiszert.

Az osztrák gyermekek után kaptam eddig 10—10 kiló kenyér és főzőlisztet, cukor is volt ígérve, de még ennek színét sem láttam.

Mikor készséggel jelentkeztem a két osztrák gyermek eltartására, jól tudtam, hogy ez anyagi áldozattal fog járni, de ez nem riasztott el, hogy a koronás király által kezdeményezett akcióból én is kivégyem a magam részét, de arra nem számítottam, hogy áldozatkészségemet a családomnak kell megköpölni, s még e mellett az osztrák gyermekeket sem leszek képes polgári egyszerűséggel bár, de tisztességesen ellátni.

Ez a baj. A kiutalt liszt olyan csekély, hogy abból nem lehet megélni, a cukornak pedig színét sem láttuk.

Ily körülmények között kénytelen leszek, sajnálattal bár, lemondani az osztrák gyermekek további tartásáról, még ha a kiutalt csekély lisztet meg is fizetem s dr Edelman Menyhért igazgató ur rendelkezésére átadni a két kis osztrákot.

Azt hiszem, nem én vagyok Nagyváradon az egyedüli, aki hasonló helyzetben van.

Illetékes egyének, akik a nyaralattási akciót rendezték, gondoskodjanak arról, hogy ez az eset ne következék be s hassanak oda, hogy amit ígértek, azt pénzemért meg is kapjam, mert máshonnan nem tudom beszerezni.

Tisztelettel:
B. K.

Kisbetyárok vakmerő terrorja.

A fiatalkoruak bíróságánál tegnap jellemző vallomást tett a NSE. felügyelője, aki hivatásánál fogva állandóan érintkezik úgy a serdületlen ifjúsággal, mint a teljesen romlott naplopókkal.

Táray Kálmán törvényszéki bíró, a gyermekbíróság minden jószággal megáldott vezetője kihallgatta a tárgyalás folyamán Hodossy Lászlót, a NSE. felügyelőjét is. A terheltre vonatkozó közlések után a bíró felhívta, hogy mondjon meg mindent, amit hivatása körében tapasztalt.

Hodossy László megkapó képét festette annak az áldatlan helyzetnek, amelybe a

háborus viszonyok következtében a jóra való ifjúság jutott. Elmondotta, hogy egy izben a Bunyitay I getben a terhelt több tekergő társaságában botokkal támadt jóhiszemű és tisztességesen szórakozó gimnázistákra, akiket a Döry-szigetre szorítottak be. A tanuló éktelenül meg voltak ijedve, a kisbetyárok vakmerően támadtak s ő rendőrökért küldött, mire a társaság kerekét oldott s csak három zsványcsemét tudtak összefogdosni.

Azóta neki is kijár a gázságokból, amiket ezek az elvetemültek iméznnek minden becsületes ember ellen. Fél tőlük, mert minden gaztettre képesek, egyizben a Körös vízének felduzzasztására fáradságosan készített gátját felgyújtották, nyulait ellopták s állandóan merényleteket követtek el úgy ő ellene, mint az urileányok ellen, akiknek egyikét a Döry sziget bejáratánál a láról gyalázatos módo inzultáltak.

A naplopók, tekergők, csalók és csirkefogók ott gyülekeznek esténként a bejáratnál, ott kártyáznak s fosztogatják a gyerekeket s éjjel becsületes és trágár nótákat énekelnek s zavarják a körülakók éjjeli nyugalma. Ha fiatal leány hallja azokat a piszkos dalokat, amelyeket egy börtönből-börtönbe vándorló gazfickó előnekel, az beteggé lesz a rémülettől. A társaság csupa büntetett, rovoit előléletű, romlott naplopó, közükük vegyülve megý tönkre egy pár szegény szülő gyermeke.

Sok köztük a katona, akik rettegtek a környéket s jól jött a minap Kozma János dr főhadnagy, a katonai rendőrség parancsnoka személyes vezetése alatt végrehajtott razzia, amely elvitt néhányat a katona csirkefogók közül.

A helyzet, fejezte be Hodossy vallomását, nem biztató, s ha a rendőrség komolyabban nem veszi a dolgot, a vakmerő fickók még bajt csinálhatnak a becsületes embereknek, mert máris fenyegetőznek és kessekkel járnak.

Litvák József becsületszóra menne hazá Ukrajnába.

Szöknek az orosz katonák, egyre szökösnek hazafelé, a gazdasági munkabizottság alig győzi pótolni a hiányzó munknerőt. Némelyik eltéved s rossz irányban lyukad ki, így került vagy 8 szökött orosz Biharba, a hol a legközelebbi tanyán munkába álltak. Azt beszélik, hogy 8 nap óta nem ettek mást, mint amit kint a földeken találtak vagy amit a gyümölcsösökből szereztek.

Már nagyon erős a vágyuk az otthon után, de van, aki törvényes uton szeretne hazajutni. Itt van Litvák József gépészmérnök, aki 1916. tavaszán esett fogságba Bukovinában. Az alacsony termetű, karcsu, fekete ifju ukrainai művelt, szorgalmas ember, aki mióta Nagyváradra került, a megye gazdasági munkabizottsága irodájában dolgozik. Könyveket vezet az orosz foglyok elhelyezéséről, munkabéréről, szerződési feltételeiről, mindenben látja a valót s mikor hazamegy, tanúságot tehet a bánásmódról, mellyel honfitársait kezelik. Véleményét is meghallgatja a kitünő Jantsovits Jenő főhadnagy s úgy bánnak vele, amint illik.

Litvák Józsefnek néhány héttel ezelőtt

fájni kezdett a szive az ukrainai tengerpart után, ahol a nagyvárad négyes honvédek fuvószenekeara szolgáltatja a térzenét a derék ukrainaiaknak.

Odesszába vágyott s annyira kinezta ez az érzés a mákor vidám ifjut, hogy kérvényt írt a honvédelmi miniszterhez, engedje őt haza egy hónapra szabadságra. Csak szabadságra, nem örökre, bár szivesen menne már végleg Ukrajnába, az évszázados elnyomatás alól felszabadult országba, ahol most kezdődik a nagy ébredés, a szervezkedés, ujjászületés munkája, a nagy honalapítás. Mindezeket leirta Litvák szépen, magyarul s mint egy másik lovagias nemzet tagja, aki a vitéségéről híres magyar nemzet vendége, végül becsületszavát köti le, hogy a hónap leteltével, ha török, ha szakad, visszajön Nagyváradra s nem csap be minket, nem bizony. Ő szökhetne, de nem teszi, egyenes ember, jellemes, nem ürügy nála ez a kérés, hanem érzelmi kérdés, nagy vágy, olthatatlan nosztalgia, amelynek kielégítésére elég egy hónap is. S majd, ha rákerül a sor, akkor megy végleg haza innen, ahol őt tisztességesen, emberi módon kezelték.

Litvák József kérvényét szabályszerűen, ajánlás kíséretében terjesztették fel a honvédelmi miniszterhez s azóta Litvák reménykedéssel várja, hogy egyszer egy szép napon, *ej uchnem*, jön az engedély s ő mehet haza egy hónapra Ukrajnába, a Feketetenger partjára, a drága Odesszába, ahol a négyes honvédzenekear térzenét ad az ukrainai társaságnak.

HÍREK

* A királyi pár Drezdában. A Magyar Távirati Iroda jelenti Reichenauból: Őfelségeik ma gróf Hunyady főudvarmester, gróf Burián külügyminiszter és a szokott kísérettel Drezdába utaztak, hogy bemutatkozzanak látogatást tegyenek a szász királynál. Ez a látogatás már a mult évben tervbe volt véve, azonban közbejött okok miatt, mindaddig elmaradt. Őfelségeik nagy súlyt helyeznek arra, hogy a szász udvarnál mielőbb látogatást tegyenek, mert a két uralkodó közeli rokonságban van egymással. Őfelsége a látogatás alkalmával a szász királyt kinevezte a 107. gyalogezred tulajdonosává.

* Elbocsátják az 1868-as születésűeket. A honvédelmi miniszter táviratilag értesítette a pöttesteket, hogy az 1868-as születésűeket szeptember 15-ig okvetlen bocsássák el a hadsereg kötelékéből. Ezt Malatinszky Lajos főispánnak is tudomására hozta a miniszter.

* Uj osztrák postabélyegek. Szeptember 1-től kezdve Ausztriában is életbelép a magasabb postadijszabás s ennek megfelelő uj postabélyegek és más értékcikek kerülnek forgalomba. — Lesznek egy koronás postabélyegek sárga alapon piros nyomással, uj negyven és kilencven filléres postabélyegek, egyszerű és válaszos levelezőlapok, továbbá 80 filléres csőposta levelezőlapok.

A horvát bán bukása. A horvát válság, mint beavatott helyről értesülünk, rövidesen — talán két héten belül — fordulóponthoz ér, legalább ami a válság személyi vonatkozásait illeti. Mihalovich Antal bán távoztása befejezett dolog s az, hogy az általa felterjesztett két osztályfőnök kinevezése nem ment keresztül, már egész kétségtelen jele volt a bán bukásának. Egyszerűen nem akarták megkötni az új bán kezét, a Mihalovich felterjesztésére kinevezett osztályfőnökkel. Végleges megállapodás az új bán személyében még nincs, az eddigiek szerint báró Skerlecz Iván van ismét kiszemelve.

* **3860 millió koronát meghaladja a nyolcadik hadikölcsön eredménye.** Budapestről jelentik: A VIII. hadikölcsön elszámolásai még nincsenek ugyan lezárva, de már az eddigi számadásokból is kiderül, hogy az eredmény a 3860 millió koronát jóval meghaladja. A VIII. hadikölcsön tehát háromszáz millióval több a minden előbbi hadikölcsön eredményét felülmúló VII. hadikölcsönénél.

* **Elhunyt címzetes püspök.** A szatmári káptalan nagyprépostja, hindy Szabó Norbert novii címzetes püspök 76 éves korában meghalt. Temetése tegnap délelőtt volt az aknasugatagi családi sírboltban. Az elhunytban Szabó Sándor dr. budapesti tisztifőorvos testvérbátyját gyászolja.

* **A Népszövetségi Hangya igazgatósága** tudatja a tagjaival, hogy azok, akik még nem kapták kézhez a befizetett összegről a nyugtát, továbbá akiknek a lakcíme nem pontos, még ma sziveskedjenek a Népszövetségi Hitelszövetkezethél jelentkezni, mert különben a hatósági cikkeket nem tudjuk részükre megszerezni. Részvényeket jegyezni még mindig nem lehet.

* **Új bélyegek a királyi pár arcképeivel.** Budapestről jelentik: A kereskedelmi kormány a köznapokban a király és királyné arcképeivel díszített, a koronázási bélyegekhez hasonló új postai bélyegeket fog forgalomba bocsátani. Egyelőre csak háromféle ilyen frankójegyek lesznek, de később fokozatosan az összes frankójegyeket ilyen bélyegekre cserélik ki. További intézkedésig a mostani frankójegyek is érvényben maradnak.

* **A tej maximális ára.** A köznevelési miniszter a tej maximális árát a következőkben állapította meg: Kis- és nagyközségekben tejkereskedésekben átadva 120 fillér, fogyasztónak eladva 124 fillér. Törvényhatósági joggal felruházott városokban: tejkereskedőnek eladva 128 fillér, fogyasztónak eladva 132 fillér, tejkereskedőtől a fogyasztónak eladva 140 fillér.

* **Az iskolák felszabadítása.** A hadi kórházul használt iskolák visszaadása, illetve felszabadítása ügyében holnap, csütörtökön délelőtt 10 órakor vegyes bizottság ülést tart a városházán.

* **Koszorúmegváltás.** A nagyvárad premontrai főgimnázium Mária kongregációja Bumbera Imre szeretett kartársuk elhunytá alkalmából koszorúmegváltás címen a 4 es honvédek özvegyei és árvái javára 50 koronát adományoztak szerkesztőségünk útján. Rendelkezési helyére juttatjuk.

Lloyd George szeptemberben válaszol Solfnak.

Budapest, augusztus 27. (Saját tudósítónktól.) A *Matin* jelenti Londonból: Lloyd George szeptember első felében fog válaszolni Solf gyarmati-ügyi államtitkár beszédére.

Négy német internált repülőgépen akart megszökni Angliából.

Genf, augusztus 27. A *Leeds Mercury* jelenti, hogy Angliában négy német internált kiszabadult az internáltak táborából, de elfogták őket, éppen akkor, amikor egyik repülőgépet felszerelték, hogy azon meneküljenek.

* **Gyászmise Rulikovszky Kázmér vértanuért.** A magyar szabadság pártolásáért vértanu halált szenvedett *Rulikovszky Kázmér* lengyel dzsidás kapitány lelkiüdvéért a rekviemet nem mint tévesen, holnap, hanem ma, augusztus 28-án, szerdán reggel 9 órakor tartják meg a Szent László templomban.

* **Új hadnagy.** Fónagy Endre gyógy szerész, a 37. gy. ezred zászlósa soron kívül hadnaggyá neveztetett ki.

* **A tanítók s tanárok beszerzési csoportja** folyó hó 28-án, szerdán délután fél hat órakor a városháza bizottsági termében nagyfontosságú ügyekben *rendkívüli közgyűlést* tart, melyre a csoport minden tagját tisztelettel meghívja az elnökség. Mivel a közgyűlés a csoport további sorsáról fog határozni, kívánatos, hogy az érdekeltektől tanfériak azon, teljes számmal megjelenjenek. A közgyűlést megelőzőleg 5 órakor ugyan-csak a városházán az intézőbizottság tart ülést.

* **Eljegyzés.** Dr. *Feltöldi Sándor*, adóügyi biztos eljegyezte *Kubik Szidónia* urleányt Kötligetről.

* **A nőegylet ülése.** A biharmegyei és nagyváradai nőegylet folyó évi augusztus hó 29-ik napján délután 5 órakor az Erzsébet leányárvaházban választmányi ülést tart.

* **Nem mindenütt boldogul a vigéc.** A nyár elején történt, hogy az egyik várad szőlősgazdához szintén beállított a vigéc s két-három szóra 70.000 koronát ígért másfélholdnyi szőlőjeért. A tulajdonost nem hozta zavarba a sok pénz, hanem kivezette a vigécet a szőlőbe és még egyszer megmutatta neki a termést.

— Nos mire becsüli ezt a termést?

— 35—40 hektoliter lesz, ha semmi sem jön közbe.

— Ugy van! Látom jól ért a szőlőhöz! most mondja meg, mit kapok én 40 hektoliter borért szüret táján.

— Ahogy ma állnak a khonjunkthurák 40.000 koronát.

— Maga egész gyors számoló. Most mondja meg nekem kérem, milyen tőke jövedelmezne nekem mondjuk 30 ezer koronát, a többit leszámítjuk költségekre?

— Hatos kamat mellett éppen egy fél millió korona kellene hozzá!

— No lássa barátom, hát hogy adhatnám én akkor magának a szőlőmet oda 70.000 koronáért. De ne mondja hogy sem mit sem engedek. Én engedek magának szó nélkül egy negyed milliót s oda adom magának a szőlőmet, házastól, butorostól, mindenestől együtt 250.000 koronáért.

Ugy elszaladt erre a vigéc, hogy még most is szalad valahol, ha csak nem vett

utközben egy olcsóbb fajta szőlőt — valamit ügyetlenebb magyartól.

* **Bihari Ákos gyásza.** *Szekula János* nyug. pénzügyi számtanácsos tegnap reggel 7 órakor, életének 76 ik évében csöndesen elhunyt. Az elhunytban *Bihari Ákos*, kiváló színművészünk apósát gyászolja. Az elhunyt jószágos öreg ur leányának: *Bihari Ákosné* karjai között a vallás vigaszával ellátva halt meg. Özvegye, leányai, unokái és déd unokája gyászolják. Temetése ma délután 4 órakor lesz a Kapucinus utca 8. sz. gyászházánál.

* **Egy különös ember.** A katonai rendőrség elfogta *Miklovics Dezsőt*, akinek az volt a rusz szokása, hogy a közkórházban nagy duhajkodásokat rendezett, a betegek éjjeli nyugalma háborgatta s két nőt megszóktetett a kórházból. Az elfogott embert átkísérték a rendőrségre, ahol *Bartha Endre* dr. kapitány hallgatta ki a különös hajlandóságu *Miklovicsot*.

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyáranak második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

* **Püspök-fürdői kedvezményes jegyek** a Népszövetségi Hitelszövetkezethél kaphatók.

* **Értesítés.** Értesítem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészíték az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt el lehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles énekes és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianó eladó.

TANÜGY

Beiratások a községi elemi iskolákba.

Nagyvárad város községi elemi iskoláiba az 1918—19 ik tanévre a beiratások szeptember 4., 5., 6. és 7-én naponként délelőtt 8—11 ig és délután 3—5 óráig eszközöltetnek és pedig:

1. A Ritoók utcai közs. elemi fiúiskolában ugyanott.
2. A Széles-utcai közs. elemi fiúiskolában ugyanott.
3. Tisza Kálmán-téri elemi leányiskolában.

ban: az olaszii róm. kath. elemi fiiskola II. osztályu tantermében. (Rákóczy-ut 24. szám.)

4. Ór utcai községi elemi fiiskolába a Ref. Kör helyiségében (Teleky utca 36. szám.)

5. Ór utcai községi elemi leányiskolába az újvárosi községi leányisla, Teleky étc 13. sz., földszinti termében.

6. Sánc utcai közs. elemi fiu- és leányiskolába a velencei rendőrség (Kolozsvári u. 63. sz.) helyis gében.

7. A velencei közs. elemi fiu és leányiskolába az iskola saját helyiségében (Kolozsvári utca 100)

8. A csillagvárosi vegyesiskolába szintén az iskola saját helyiségében (Közép-utca.)

Az első osztály tanulói a beiratáskor a születést igazoló „Tanusítványt” és újraoltási igazolványt, a felsőbb osztályokba jelentkezők a születési tanusítványon és az újraoltási igazolványon kívül az iskolai bizo nyítványt (Értesítő könyvecskét) is kötelesek bemutatni.

Tandij nincs. Könyvtárdij címén azonban minden tanuló 50 fillért köteles fizetni.

A tanítás szeptember 10 én — kedden — kezdődik.

Az érdekelt szülék és gyámok felhivatnak, hogy tanköteles gyermekeiket, gyámoltjaikat a rendes beiratási idő alatt annyival is inkább beirassák, mert a mulasztókkal szemben legszigorubb törvényes eljárás fog alkalmaztatni.

Nagyvárad, 1918. aug. 27.

Felügyelő-igazgató.

A nagyvárad-újvárosi róm. kath. fiiskolába a beiratások szept. 2-5 éig lesznek: d. e. 8-11-ig, d. u. 3-5-ig. A tanítás szept. 6-án veszi kezdetét. Ünneplés „Veni Sancte” 8-án d. e. 11 órakor a Szt. László-templomban.

Iskolai értesítés. A nagyváradai női kereskedelmi szaktanfolyam igazgatósága értesíti az érdekelteket, hogy a beiratások f. é. szeptember hó 2., 3. és 4 ik napján, mindenkor délelőtt 9 órától 12 ig, az iskola-helyiségben, Reáliskola utca 1. sz., fognak tartatni. Első sorban azok vétetnek fel, a kik jelentkeztek, ujakat csak abban az esetben lehetne felvenni, ha a jelentkezettek közül valaki kimaradna. Az iskola ünneplés megnyitása f. é. szeptember hó 9-én, hétfőn d. e. 10 órakor lesz, a javító vizsgálat ugyanaznap d. e. 11 órakor az iskolahelyiségben fognak megtartatni.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**
Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

VIGADÓ mozgó-színház	MA Boldogság utja. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek
URÁNIA mozgó-színház	MA Flandriai molnár. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek
APOLLÓ mozgó-színház	MA Circus Wolfson. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

Legujabb fűzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Arverési hirdetmény.

Közhirré teszem, hogy körülbelül 225 hl. 1917. évi termésű, szag- és vizmentes bor, amelyből 71 hl. ben a seprő is benne van, a többi pedig le van fejtve, 1918 szeptember 3 án délután 4 órakor, Iván Jánosnak Szent-jobbon, az Öreghegyen 26. számú pincéjében, nyilvános árverésen, a legtöbbet ígérőnek el fog adatni, a vételár kifizetésével késedelmes Csengeri Mihály szilágyosmlyói lakos kárára és veszélyére s Iván János szentjobbii lakos kérelmére.

Az eladandó borból 134 hl. tizenöt szentimrei termelőnél, 91 hl. pedig négy szentjobbii termelőnél van bepincézve. A bor átvétele ezen termelők hordója szerint, legott az árveréskor, a vételárnak és a vételi illetéknek kifizetése ellenében történik. A bort legkésőbb 1918 szeptember 15 én el kell szállítani s a termelő hordóját erre a határidőre ki kell üríteni, mert különben a bor az árverési vevő kárára és veszélyére újból elárvereltetik.

Székelyhíd, 1918 augusztus 23.

Stettner János,
kir. közjegyző.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy **anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsonöket** úgy földekre mint városi bérházakra 15-65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett **minden árfolyam levo-nás nélkül** készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagy-Várad.

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: össze-hajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

TátraySándor
r.-t.-nál Körös-utca 11.
Telefon-szám: 558.

Fürdő-utca 22. számú bérház eladó!

Értekezhetni:

Ritoók Zsigmond-u. 13.
Justh Károly
tulajdonosnál.

Eladó ingatlanok:

- Nyomda-u. 4. sz. ház, földszintes, nagy parkkal.
- Rulikovszky-uti 18. sz. alatti 1 emeletes bérház és
- Füzes-u. 69. sz. alatti ház.

Felvilágosítást nyújt a **Magyar Bank r.-t.**

HETI ÁRJEGYZÉK:

- Porcellán mozsár ütővel 18-
- Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral . 15-
- Majolika tálca fogóval 8-
- Majolika cukortartó díszes 8-
- Majolika gyümölcskészlet 8-
- Vizes készlet csiszolt üvegből 12-
- Boros 12-
- Likör 12-
- Befőttes készlet kristály fehér 12-
- Gyümölcs készlet kristály üvegből 12-
- Majolika fali sótartó színes 8-
- Majolika vizeskancsó színes 10-
- Kenyérfosár színes üveggel 10-
- Chinaezüst cukortartó 10-
- Chinaezüst gyümölcsállvány 10-
- Majolika virágváza színes 5-
- Majolika virágfazék 5-
- Majolika díszfigura 5-
- Porcellán főzőlábas 5-
- Porcellán főzőfazék 5-
- Teáskészlet színes aranyozással 50-
- Kávészakészlet színes aranyozással 50-
- Feketéskészlet színes aranyozással 50-
- Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással 150-
- Hidegfelvágottas készlet sz. aranyozással 40-
- Mosdókészlet színes finom díszítéssel . 50-
- Falitükör színes aranyozott kerettel . . 80-
- Asztali-lámpa teljesen felszerelve . . . 25-
- Függő-lámpa teljesen felszerelve . . . 80-
- Teáspohár chinaezüst foglalásban . . . 8-
- Teáscsésze színes finom aranyozással . 4-
- Kávécésze 4-
- Köpcésze 5-
- Főzőlábas barna tűzálló füllel 5-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt viz-tartók, Konyhaberendezési cikkek, Képkeretek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!
KOMLUS TESTVÉREK
üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszműáru nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám: 372.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Eladó.

Egy katasztrális hold termőföld, szőlő, gyümölcsös és házzal 17000 koronáért eladó. Cim: Tamás József, Dörögosoldal.

Pemete

és hársfamézscukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tyukszemirtő

három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Bérbeadó

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) kocsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Fényképészeti

lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Kiadó

üzlethelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r. t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

Tavaszi

szepelők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Szolid

keresztény kisasszony fölvetetik a Mátyas Királyhoz c. gyógyszer-tárban. Szent János-utca 46.

Poloskaírtó

Moksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák iratására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Keresünk

azonnali belépésre egy irodaszolgát, egy éjjeli őrt, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakost. Moskovits Mór.

Nőiszabóság

— Divatterem. Elegáns costümök, estélyi és utcai ruhák, aljak, blouzok legszebb kivitelben méret után készülnek. Átalakítások is elfogadtnak. Tisztviselő családoknak kedvezmény. Czillér Imre áruházában. c

Ruhafesték

valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Visszonteladók árendében részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Ne dobja ki pénzét új ruháért, mert a kintinben bevált ruhafestékkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Őr

lakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelenkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam **hölgyek részére** gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre. **Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.**

LEGF. BUZACSIRIZ, folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindentéle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zölafa-u. 9. sz. Vidékiek kérjenek árajánlatot

A Sajtó hölgybizottság könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait **Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN Támogassuk ezen új vállalatot!!!**

Több kisebb nagyobb bérház **ELADÓ.** A vételhez szükséges jelzálogkölcsonket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a : : Nagyvárad Takarékpénztár Teleky-utca 2. sz.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404. Zöldfa-épület, utcai helyiség. Villany- és vízvezetékszerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Electrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2. Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takaréketéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámitól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsonket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett. A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen. **Mindenről kellőleg gondoskodva van!** 500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabásu nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk. A telep telefonja 514. Főszerező telefonja 55.

Betűszedő tanulóknak fiú és **berakó** tanulóknak leány fizetéssel felvétetik a **Szent László-nyomda** részv.-társaságnál.